

Az OPITK. különben újabban sokat ír a polgári iskola jövőjéről. Többféle megoldást ajánlanak az írók, abban azonban valamennyien megegyeznek, h. a fejlesztésnek „magasabb fokozatok” kiépítésébe kell állania. Nem valószínű azonban, hogy a közeljövőben, mint azt igen sokan kívánják, az említett irányzatok 8 osztályú polg. isk. formájában jutnak diadalra. Hóman Bálint vkm. miniszter félreérthetetlenül nyilatkozott a legutóbbi költségvetési beszében. „A polg. isk.-ban nem akarok másodrendű középiskolát látni. Nem óhajtom 8 osztályra emelni, de azt sem óhajtom, hogy egy kishivatalnokképző isk. legyen. Sőt ellenkezőleg, mint a szabadpályákra nevelő kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági iskolák alapítványát szolgáló tömegnevelő iskolát kívánom kezelni”. (Nemzeti Ujság 1936. máj. 21.) A fiú polg. isk. fejlődéséből levonható tanulság: Az ipari gécpontokon a polg. isk. ipari irányban fejlődnek majd, vidéken pedig feltétlenül a mezőgazdasági iránynak kell fokozottabban érvényre jutnia *anélkül persze, hogy az iskolai nevelő munka átalakulna merev szakoktatássá.*

W.

A jugoszláv közoktatásügyi minisztérium átszervezése. A jugoszláv minisztertanács az 1936/37. évi pénzügyi törvény felhatalmazása alapján, rendeleteileg újból szabályozta a közoktatásügyi minisztérium ügykörét és szervezetét. Az 1937. március 31-én kelt és életbelépett M. s. 236. sz. rendelet (bár a hivatalos lap megfelelő száma antedatálva csak április végén jelent meg) öt fejezetben és 30 §-ban intézkedik.

Az 1. §. szerint a közoktatásügyi minisztérium hatáskörébe tartozik: az állami közoktatásügyi hatóságok szervezése; az állami közoktatásügyi igazgatás legtöbb vezetése; a legfelsőbb

felügyelet, a közoktatásügyi hatóságok és szervek fölött; a törvényjavaslatok előkészítése, a külön törvényekkel a minisztérium hatáskörébe utalt ügyek. Különösen hatásköre alá tartoznak: a nyilvánosjogú oktatás, kivéve a külön törvényekkel más minisztériumok hatásköre alá utalt alsó- és középfokú szakiskolákat; az irodalmi, művészeti és tudományos társaságok, intézetek és nevelésügyi intézmények, az egyetemek és az egyetemi rangra emelt szakiskolák, a múzeumok, színházak és népkönyvtárak, olvasóköri és népművelési intézmények, az államnyomda ügyigazgatása és felügyelete; a hivatalos lap — Sluzbene Novine — szerkesztése és kiadása; az összes alapítványi ügyek és azok felügyelete; közreműködés a sajtótermékek, a filmtermelés és a rádióműsorok feletti felügyeletben.

A 4. és 5. §. intézkedik az ügybeosztásról. A minisztérium öt ügyosztályra oszlik, mégpedig: I. Általános-ügyosztály, II. Középiskolai ügyosztály, III. Elemi iskolai ügyosztály, IV. Oktatásügyi (Pedagógiai) ügyosztály és V. Népművelési ügyosztály.

Az egyes ügyosztályok ügykörükhöz mérten osztályokra (otsek) tagozódnak.

Jelentős újítása a rendeletnek az ügyosztályi konferenciák és az osztálykonferenciák rendszeresítése. (13., 14. §§). Az ügyosztályok konferenciája hataroz a miniszter által elébe utalt kérdésekben, végleges formába önti a minisztérium törvényjavaslatait és egyéb jogszabály-tervezeteit, kidolgozza a minisztérium költségvetését, javaslatokat tesz a kitüntetésekre és jutalmazásokra, összegyűjti az általános tanterv anyagát és elkészíti annak tervezetét, figyelemmel kíséri a minisztérium működését és esetleges szervezeti változtatásokra vonatkozólag előterjesztéseket tesz. Általában javaslatokat dolgoz ki a minisztérium működése és az általános közoktatásügy keretébe tartozó kérdé-

sekben. A konferencia minden határozatát a miniszter elé kell terjeszteni jóváhagyás végett.

Az osztályok konferenciáján egy-egy ügyosztály osztályfőnökei vesznek részt, szükség szerint egyes referensek bevonásával. Rendes és rendkívüli ülésein fenntartja a kapcsolatot az egyes osztályok között és biztosítja azoknak egyöntetű működését.

Az ismertetett rendelet figyelemre legméltóbb újítása a IV. és V. ügyosztály felállítása, amelyekben összpontosították egyrészt a pedagógiai kérdések tanulmányozását, másrészt a népművelési ügyek intézését, amivel külön ki akarják emelni ennek a két kérdésnek a közoktatásügyben közrejátszó jelentős szerepét és nagy horderejét. Ezek az ügyosztályok nemcsak állandó figyelemmel kísérik a jugoszláv közművelődés állását és elért eredményeit, hanem a legszélesebb körben gyűjtik a külföldi irodalom és a külföldi eredményeknek közleményeit és történelmi adatait. Amellett erkölcsi és anyagi támogatással a közoktatásügyi személyzet egyes tagjait is állandó tudományos és irodalmi munka folytatására ösztönzik.

(A—y).

Külföld. Német pedagógiai folyóirat a népiskolák számára három van: 1. „Die Deutsche Schule“ az iskolai munkáról és nevelésügyi mozgalmakról összefoglaló cikkeken számol be, amelyeket egy „Életközeli népiskolai tanítás“ c. melléklet egészít ki. 2. „Die Neue Deutsche Schule“ eleven közleményeivel és útbaigazításaival közvetlenül szolgálja az iskolai gyakorlatot. 3. „Die Volksschule“ a tanítás gyakorlatában a népiesre és a nép ismeretére veti a súlyt és ügyes „Gyermekújsággal“ szolgál. Így mindhárom folyóirat egymást szerencsésen egészíti ki, állapítja meg a „Die Erziehung“ (1937., 190. 1.)

kf.

Franciaország: A hadügyminiszter már régebben kívánta, hogy a tanulmányi ifjúság katonai előkészítését tegyék kötelezővé. A minisztertanács immár tervezetet dolgozott ki ennek megvalósítására. E szerint a sportbeli és katonai előkészítés 4 fokozatban történik. A 16—18 évesek az iskolában vagy sportegyesületekben nyernek kiképzést, a 18—20 évesek katonai előkészítése pedig a már erre a célra rendelkezésre álló intézetekben történik. A testnevelésre (sportra) az iskolákban legalább 4 óra fordítandó.

kf.

A laikus iskola Franciaországban most, a Népfront kormánya alatt, újabb erőfeszítéseket tesz eszméinek végleges igazolására.

Marcel Giron a laikus iskola tanítói-nok a vallással és a világnézettel szembeni állásfoglalását így jellemzi: a laikus iskolák tanító szindikátusa felvilágosító harcot folytat annak bebizonyítására, 1) hogy a keresztény vallás semmi újat nem hozott, hanem más vallások konglomerátuma és rezultánsa, 2) hogy a laikus morál nem fér össze a vallásos morállal, 3) hogy minden dogma téves. A laikus iskola hívei nem a vallásos érzés, nem a katolikus vallás ellen harcolnak, hanem a „dogmatikus teológia rendszerét“, melyet a katolikus vallás épített ki, akarják kiirtani s azt a klerikalizmust akarják megsemmisíteni, mely az ember vallásos érzelmeit az egyház hatalmi igényeinek szolgálatába állítja. A szindikátusnak nincs kifogása a hívő tanítók ellen, amíg azok tanítványaik lelkiismereti szabadságát tiszteletben tartják és az erkölcsi nevelésből nem csinálnak lelkigyakorlatokat. Jules Ferry, a francia laikus iskola atyja, nem akart mást, mint a vallásos érzések összeegyeztetését egy nem-konfesszionális nyilvános iskola követelményeivel.

ga.